

**SECTION 6. ADMINISTRATIVE LAW  
AND PROCEDURE. FINANCE LAW.  
INFORMATION LAW**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-598-3-15>

**ANALYSIS OF THE STATE OF SCIENTIFIC AND LEGAL  
RESEARCH ON THE USE OF AI-BASED CONTROL SYSTEMS  
DURING QUALIFICATION EXAMINATIONS FOR SHIP CREW  
MEMBERS IN UKRAINE**

**АНАЛІЗ СТАНУ НАУКОВО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ  
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ КОНТРОЛЮ НА ОСНОВІ ШІ  
ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ІСПИТІВ  
ЧЛЕНІВ ЕКІПАЖІВ СУДЕН В УКРАЇНІ**

**Volkovynskyi O. A.**

*Postgraduate Student*

*Educational and Scientific Institute  
of Management, Technologies and Legal  
Sciences of National Transport  
University  
Kyiv, Ukraine*

**Волковинський О. А.**

*аспірант*

*Навчально-науковий інститут  
управління, технологій  
та правових наук  
Національного транспортного  
університету  
м. Київ, Україна*

Аналіз та визначення сучасного стану науково-правових досліджень проблематики використання систем контролю на основі штучного інтелекту під час проведення кваліфікаційних іспитів членів екіпажів дозволяє визначити основні тенденції досліджень, навіть, опосередковано присвячених цій проблематиці.

Одним із перших із досліджуваної проблематики є наукове дослідження Т.В. Аверочкиної на тему «Шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів професійної підготовки плавскладу в українському законодавстві» (2006), у якій зазначається, що «ефективність підготовки та дипломування моряків у першу чергу залежить від належної імплементації міжнародних вимог у цей процес та його організацію. При цьому з особливою важливістю постає необхідність уніфікації вимог до цих документів з метою спрощення працевлаштування моряків та пропонується впровадження єдиного міжнародного

сертифікату про освіту моряка, що має видаватися Міжнародною морською організацією на підставі отриманих національних дипломів, на підставі цього документа моряк отримує можливість безперешкодного працевлаштування на судна будь-якої держави без будь-яких підтверджень [1]. Звісно, що запровадження видачі Міжнародною морською організацією документів морякам виглядає надто ускладненим, а тому не випадково так і не було запроваджено, разом з цим, пропозиції щодо впровадження єдиних форм документів поступово знаходять своє втілення як на рівні міжнародних актів, так і у національному законодавстві.

У дисертаційній роботі на тему «Організаційно-правові засади укомплектування керівного складу суднових екіпажів в Україні» (2006) С.В. Буценко досліджує адміністративно-правові питання підбору керівного персоналу морського транспорту в Україні. Ключовими є висновки стосовно необхідності самостійного правового регулювання укомплектування суднових екіпажів обумовлена головною метою такої діяльності – забезпеченням безпеки судноплавства» [2, с. 68–69].

Інформаційно-правові основи забезпечення безпеки мореплавства на монографічному рівні досліджував Д.А. Іванов (2008). Аналізуючи підтвердження компетенції офіцерів автор зазначає, що дипломи видаються на базі знань, продемонстрованих на іспитах, після проходження практики (стажування) на судні, обумовленою тривалістю, а не утриманням, а при підготуванні був запропонований функціональний підхід до оцінки навчання і компетентності моряків [3, с. 132–133].

Сергійчик В.О. у дисертації «Адміністративно-правові засади виконання Україною обов'язків держави прапора щодо контролю технічного стану суден» (2010) [4] влучно підкреслює, що держави-сторони Конвенції ПДНВ погодилися з тим, що будь-який диплом моряка, виданий у країні-учасниці ІМО, не буде визнаний, поки ІМО не перевірить систему підготовки моряків у цій країні [4, с. 29]. Таким чином, положення Конвенції застосовуються лише після впровадження, передбачених нею стандартів у національну систему підготовки, дипломування, підтвердження та підвищення кваліфікації моряків.

До проблематики правового регулювання праці моряків зверталась О.О. Белогубова у дисертації «Правове регулювання праці моряків у міжнародному приватному праві» (2013) [5]. Аналогічним чином А.В. Іванова у праці «Імплементация норм міжнародного трудового права у сфері праці моряків в законодавство України» (2014) [6] приділяє увагу виключено питанням форм, способів та стану імплементації міжнародних стандартів у законодавство України. Денисова Г.О. у дисертаційній роботі «Адміністративно-правове регулювання діяль-

ності з посередництва у працевлаштуванні моряків за кордоном» (2016) [7] обґрунтовує, що урахування та контроль професійної підготовки, освіти та особистих характеристик робітника є одним із принципів діяльності з посередництва у працевлаштуванні моряків за кордоном [7, с. 9, 130, 183].

Комплексний аналіз адміністративно-правового регулювання водного транспорту, як річкового, так і морського, а також їх кадрового забезпечення представила Є.М. Ключова у докторській дисертації «Вдосконалення адміністративно-правового забезпечення ресурсного потенціалу водного транспорту України (теоретико-методологічні засади)» (2019) [8]. На її думку кваліфікаційні навички екіпажу, керуючись положеннями Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (STCW), кожен член екіпажу повинен мати необхідний пакет документів для роботи на суднах, а враховуючи специфіку роботи при перевезенні небезпечних вантажів, перелік таких документів може бути значно розширеним. Це викликано підвищенням рівнем небезпеки при перевезенні такого типу вантажів [8, с. 291–292]. З урахуванням цього, Є.М. Ключова слушно пропонує забезпечувати одночасне впровадження як міжнародних стандартів у сфері підготовки, дипломування, підтвердження та підвищення кваліфікації, так і вимог актів законодавства Європейського Союзу, із збереженням кращих практик національної системи підготовки, дипломування, підтвердження та підвищення кваліфікації членів екіпажів суден.

У статті «Seafarers' certification in Ukraine: towards an effective model» (2020) С.В. Кивалов охарактеризував національне законодавство, яким врегульовано питання дипломування та визнання кваліфікації моряків в Україні, а також робить акцент на необхідності впровадження міжнародно визнаних та найкращих зарубіжних практик для підвищення ефективності систем дипломування моряків [9].

Підпала І.В. у докторській дисертації на тему «Правове регулювання праці моряків по українському і міжнародному законодавству» (2021) [10] аналізує законодавчі вимоги щодо переліку документів, які має подати моряк для працевлаштування. Важливим з огляду на досліджувану проблематику є аналіз повноважень капітана судна або іншої уповноваженої особи перевіряти відповідність професійних якостей спеціаліста тим документам і зазначений в них компетенції [10, с. 97–98].

При цьому, організаційно-процедурні засади проведення кваліфікаційних іспитів, їх відповідність міжнародним та європейським стандартам, а також перспективи впровадження сучасних технологій, у тому числі на основі штучного інтелекту залишаються поза увагою. У зв'язку з цим, актуальність дослідження проблематики впровадження

сучасних систем контролю під час проведення кваліфікаційних іспитів членів екіпажів суден не викликає жодних сумнівів та додатково підтверджується активним оновлення національного законодавства у цій сфері, реформування системи суб'єктів, на яких покладається організація та забезпечення їх проведення, а також загальних засад місця та ролі держави у підготовці, дипломування, підтвердженні та підвищенні кваліфікації членів екіпажів суден. Окрім того, нагальність впровадження у національну правозастосовну практику кращих світових та європейських практик підготовки, дипломування, підтвердження та підвищення кваліфікації членів екіпажів суден засвідчується євроінтеграційними прагненнями Української держави на шляху до набуття повноцінного членства у Європейському Союзу.

### Література:

1. Аверочкина Т. В. Шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів професійної підготовки плавскладу в українському законодавстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2006. 172 с.
2. Буценко С. В. Організаційно-правові засади укомплектування керівного складу судових екіпажів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2006. 175 с.
3. Іванов Д. А. Інформаційно-правові основи забезпечення безпеки мореплавства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2008. 205 с.
4. Сергійчик В. О. Адміністративно-правові засади виконання Україною обов'язків держави прапора щодо контролю технічного стану суден : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2010. 215 с.
5. Белогубова О. О. Правове регулювання праці моряків у міжнародному приватному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2013. 209 с.
6. Іванова А. В. Імплементація норм міжнародного трудового права у сфері праці моряків в законодавство України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Одеса, 2014. 221 с.
7. Денисова Г. О. Адміністративно-правове регулювання діяльності з посередництва у працевлаштуванні моряків за кордоном : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2016. 200 с.
8. Ключова Є. М. Вдосконалення адміністративно-правового забезпечення ресурсного потенціалу водного транспорту України (теоретико-методологічні засади) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 465 с.
9. Kivalov S. Seafarers' certification in Ukraine: towards an effective model. *Lex Portus*. 2020. № 5. P. 7–33. DOI <https://doi.org/10.26886/2524-101X.5.2020.1> (дата звернення 15.04.2025).

10. Підпала І. В. Правове регулювання праці моряків по українському і міжнародному законодавству : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Харків, 2021. 470 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-598-3-16>

**LEGAL ASPECTS OF THE APPLICATION OF ARTIFICIAL  
INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN THE SPHERE  
OF STATE SUPERVISION AND CONTROL**

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ  
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ  
ТА КОНТРОЛЮ**

**Dulina O. V.**

*Candidate of Law, Associate Professor,  
Associate Professor at the Department  
of Public Administration  
and Regionalism  
Odesa Polytechnic National University  
Odesa, Ukraine*

**Дуліна О. В.**

*кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри публічного  
управління та регіоналістики  
Національний університет  
«Одеська політехніка»  
м. Одеса, Україна*

Сучасний стан застосування штучного інтелекту (ШІ) у сфері державного нагляду та контролю прямо пов'язаний із низкою системних проблем публічного управління. Недосконалість механізмів прийняття управлінських рішень зумовлює обмежене використання ШІ, адже алгоритми потребують чітко визначених цілей, стандартизованих процедур і зрозумілих критеріїв оцінювання, яких у національній практиці бракує. Нерівний доступ громадян до цифрових сервісів і низький рівень персоналізації рішень уповільнюють повноцінне впровадження цифрових інструментів та ускладнюють автоматизацію процесів контролю, що знижує ефективність використання технологій штучного інтелекту для моніторингу й аналізу даних. У результаті, навіть за наявності сучасних технологій, інтелектуальні системи не можуть у повному обсязі забезпечити прозорість, об'єктивність і результативність державного нагляду та контролю.

У Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні [1] особливо наголошено, що однією з ключових проблем є відсутність належного правового регулювання застосування технологій ШІ у публічному адмініструванні, що стримує їх інтеграцію в систему державного